

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2008. február 21.*

A C-412/04. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránt 2004. szeptember 24-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: X. Lewis és K. Wiedner, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: G. Bambara avvocato, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Olasz Köztársaság** (képviseli: I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Fiorilli avvocato dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen,

* Az eljárás nyelve: olasz.

támogatják:

a **Francia Köztársaság** (képviseli: G. de Bergues, meghatalmazotti minőségben),

a **Holland Királyság** (képviseli: H. G. Sevenster és M. de Grave, meghatalmazotti minőségben),

a **Finn Köztársaság** (képviseli: A. Guimaraes-Purokoski, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

beavatkozók,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, L. Bay Larsen, K. Schiemann, J. Makarczyk (előadó) és J.-C. Bonichot bírák,

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2006. november 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az Európai Közösségek Bizottsága keresetében annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy az Olasz Köztársaság – mivel elfogadta a következő rendelkezéseket:
 - a 2002. augusztus 1-jei 166. sz. törvény (a GURI 2002. augusztus 3-i 181. sz. rendes melléklete) 7. cikkével módosított, 1994. február 11-i 109. sz. törvény, az építési beruházásokról szóló kerettörvény (legge quadro in materia di lavori pubblici; a GURI 1994. február 19-i 41. sz. rendes melléklete; a továbbiakban: 109/1994 törvény) 2. cikkének (1) bekezdése, 17. cikkének (12) bekezdése, 27. cikkének (2) bekezdése, 30. cikkének (6a) bekezdése, 37b. és 37c. cikkének (1) bekezdése;
 - a 109/1994 törvény 28. cikkének (4) bekezdése, együtt olvasva az építési beruházásokról szóló, 1994. február 11-i 109. sz. kerettörvény és módosításai végrehajtásáról szóló, 1999. december 21-i 554. sz. köztársasági elnöki rendelet (regolamento di attuazione della legge quadro in materia di lavori pubblici 11 febbraio 1994, n. 109, e successive modificazioni) (a GURI 2000. április 28-i 98. sz. rendes melléklete; a továbbiakban: az 554/1999 DPR) 188. cikkével, valamint a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések területén a 92/50 irányelv végrehajtásáról szóló, 1995. március 17-i 157. sz. törvényerejű rendelet (attuazione della direttiva 92/50/CEE in materia di appalti pubblici di servizi; a GURI 1995. május 6-i 104. sz. rendes melléklete; a továbbiakban: 157/1995 törvényerejű rendelet) 3. cikke (3) bekezdésével.

nem teljesítette a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1992. június 18-i 92/50/EGK tanácsi irányelvből (HL L 209., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 322. o.), az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/36/EGK tanácsi irányelvből (HL L 199., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 110. o.), az 1997. október 13-i 97/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 328., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított, az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/37/EGK tanácsi irányelvből (HL L 199., 54. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 163. o.), a vízügyi, energiaipari, szállítási és távközlési ágazatokban működő vállalkozások beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/38/EGK tanácsi irányelvből (HL L 199., 84. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 194. o.), valamint az EK 43. és EK 49. cikkből, és az ezeken alapuló átláthatóság és egyenlő bánásmód elveiből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

- ² A 92/50, 93/36, 93/37 és 93/38 irányelvek a belső piac kiépítésének keretében kerültek elfogadásra, amely meghatározása egy olyan belső határok nélküli terület, amelyben biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása. Ezen irányelvek célja a versenyt általában korlátozó és a többi tagállam állampolgárainak a közbeszerzésben való részvételét korlátozó magatartás megszüntetése, különösen a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás EK 43. és EK 49. cikkben rögzített szabadságának megvalósítása érdekében.

- 3 A 92/50 irányelv tizenhatodik preambulumbekzdése értelmében a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerzödések egyes esetekben tartalmazhatnak valamennyi építési munkát, és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerzödések odaítélésére vonatkozó eljárások összehangolásáról szóló, 1971. július 26-i 71/305/EGK tanácsi irányelvből (HL L 185., 5. o.) az következik, hogy a szerzödés csak akkor minősíthető építési beruházásra irányuló szerzödésnek, ha a tárgya építmény megvalósítása. Amennyiben ezek a munkák inkább járulékosak, mintsem a szerzödés tárgyát képezik, nem indokolják, hogy a szerzödést építési beruházásra irányuló szerzödésnek tekintsék.
- 4 A 92/50 irányelv 8. cikkéből az következik, hogy azt a szerzödést, amelynek tárgya az I. A. mellékletben felsorolt szolgáltatás, a III–VI. cím rendelkezéseinek megfelelően kell odaítélni. A III. cím az odaítélési eljárás kiválasztásáról és a tervpályázatra alkalmazandó szabályokról szól.
- 5 A 92/50 irányelv I. A. mellékletének 12. csoportjában különösen a következók szerepelnek: építészeti szolgáltatások, mélyépítési szolgáltatások és integrált mélyépítési szolgáltatások, városrendezési és tájrendezési szolgáltatások, az ezekkel összefüggő tudományos és műszaki tanácsadási szolgáltatások, műszaki vizsgálati és elemzési szolgáltatások.
- 6 A 93/38 irányelv 15. cikke értelmében az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló szerzödéseket, illetve a XVI. A. mellékletben felsorolt szolgáltatásokra vonatkozó szerzödéseket a III., IV. és V. cím rendelkezései szerint kell odaítélni. A szóban forgó irányelv IV. címe a szerzödések odaítélésének eljárásairól szól.
- 7 A hivatkozott XVI. A. melléklet 12. csoportja megegyezik a 92/50 irányelv I. A. mellékletének 12. csoportjával.

- 8 A 93/37 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében „az »építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés« olyan visszerthes szerződés, amely írásban jön létre az ajánlattevő és a b) pontban meghatározott valamely ajánlatkérő között, a II. mellékletben említett tevékenységek egyikéhez kapcsolódó építési beruházás, vagy alább a c) pontban meghatározott építmény kivitelezésére, vagy kivitelezésére és tervezésére együtt, vagy az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építmény bármilyen eszközzel történő kivitelezésére.”
- 9 A szóban forgó irányelv 6. cikkének (1) bekezdése az irányelv hatályát állapítja meg a különböző építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések becsült értékének vonatkozásában. Ugyanezen cikk (3) bekezdéséből az következik, hogy ha valamely építményt több részre osztanak fel, és azok mindegyike egy-egy szerződés tárgyát képezi, a hivatkozott cikk (1) bekezdésében említett összegek kiszámításánál minden egyes rész értékét figyelembe kell venni, és ha a részek összértéke legalább annyi, mint az utóbbi bekezdésben említett összeg, minden részre ennek a bekezdésnek a rendelkezéseit kell alkalmazni.

A nemzeti szabályozás

- 10 Az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződéseket az 554/1999 DPR által végrehajtott 109/1994 törvény szabályozza.
- 11 A 109/1994 törvény 2. cikke (1) bekezdésének értelmében – amennyiben azokat e cikk (2) bekezdésében szereplő jogalanyok ítélik oda – építési beruházásnak minősülnek az épületek és építmények kivitelezési, bontási, újrafelhasználási, tatarozási és karbantartási munkálatai. E rendelkezés kiterjeszti a 109/1994 törvény hatályát

az építési beruházásokból, árubeszerzésekből és szolgáltatásnyújtásból álló vegyes közbeszerzési szerződésekre, valamint azokra, a járulékos építési beruházásokat is magukban foglaló, árubeszerzésre vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződésekre, amelyek becsült értéke meghaladja az érintett közbeszerzési szerződés értékének 50%-át.

- 12 A szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések területén a 92/50 irányelv végrehajtásáról szóló 157/1995. sz. törvényerejű rendelet (attuazione della direttiva 92/50/CEE in materia di appalti pubblici di servizi; a GURI 1995. május 6-i 104. sz. rendes melléklete) 3. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy az építési beruházásokból és szolgáltatásnyújtásból álló vegyes közbeszerzési szerződésekre, valamint a járulékos építési beruházásokat is magukban foglaló, szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződésekre a 109/1994 törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, ha az építési munkák értéke meghaladja az érintett közbeszerzési szerződés értékének 50%-át.
- 13 A 109/1994 törvény 2. cikkének (5) bekezdése kizárja e törvény hatálya alól a magán-személyek által az építési tevékenység gyakorlásához szükséges engedélyezési cselekményekkel kapcsolatos hozzájárulások csökkentéseként közvetlenül végrehajtott beavatkozásokat, valamint a településfejlesztésről szóló módosított, 1942. augusztus 17-i 1150. sz. törvény (legge urbanistica) (GURI 1942. október 16., 244. sz.; a továbbiakban: 1150/1942 törvény) 28. cikkének (5) bekezdésében foglalt kötelezettségek teljesítésének következtében végzett beavatkozásokat. Az említett 2. cikk (5) bekezdése kizárja a törvény hatálya alól a fentiekhez hasonló beavatkozásokat is. Ez utóbbi rendelkezés előírja, hogy ha valamely munka egyedi értéke meghaladja a közösségi küszöböt, a szerződéseket a 93/37 irányelvnek megfelelő eljárásoknak megfelelően kell odaítélni.
- 14 E tekintetben az 1150/1942 törvény 1. és 31. cikkéből, valamint a területek beépíthetőségének szabályozásáról szóló, 1977. január 28-i 10. sz. törvény (norme in materia di edificabilità dei suoli) (GURI 1977. január 29., 27. sz.; a továbbiakban: 10/1977 törvény) 3. és 11. cikkéből az következik, hogy az engedély jogosultja maga is kivitelezheti az építési munkákat, részben vagy egészben levonva a költségeket a fizetendő adókból.

- 15 Az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési szerződéseken túl a 109/1994 törvény egyes szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződéseket is szabályoz.
- 16 Ennek megfelelően e törvény 17. cikkének (12) bekezdése felhatalmazza az ajánlatkérőket, hogy az eljárásért felelős személy közvetítésével odaítélik azokat a szolgáltatásnyújtásra irányuló, építési beruházások tervezésére és irányítására vonatkozó közbeszerzési szerződéseket, amelyek becsült értéke kisebb, mint 100 000 euró, a 17. cikk d)–g) pontjában felsorolt azon jogalanyoknak, akik bírják bizalmukat, mivel meggyőződtek e jogalanyok szakmai tapasztalatáról és képességeiről, és e választást indokolják.
- 17 A 109/1994 törvény 27. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha az ajánlatkérő hatóságok nem tudják vállalni az építési beruházások irányításának tevékenységét, ezt – ebben a sorrendben – másik közigazgatási szervre, a törvény 17. cikkének (4) bekezdése szerint megbízott tervezőre, illetve a szóban forgó közösségi rendelkezéseket átültető nemzeti szabályozás által előírt eljárásoknak megfelelően kiválasztott egyéb jogalanyokra ruházhatják át.
- 18 A 109/1994 törvény 28. cikkének (4) bekezdése értelmében a műszaki vizsgálatokat az építési beruházások jellegének, összetettségének és értékének függvényében magasan és speciálisan képzett szakemberekre kell bízni. E szakembereket az ajánlatkérő hatóságok nevezik ki saját szervezeteikből, kivéve ha az eljárásért felelős személy megállapítja és igazolja az ilyen személyek hiányát.
- 19 E törvény 30. cikkének (6a) bekezdése ugyanezt a lehetőséget írja elő az ellenőrzési feladatokat illetően is, amelyeket főszabály szerint az ajánlatkérő szervezetek műszaki osztályaira vagy az ugyanezen bekezdésben a) pontjában említett ellenőrző szervezetre kell bízni.

- 20 Az 554/1999 DPR 188. cikkének (1), (3), (8), (9), (11), (12) és (13) bekezdéséből emellett az következik, hogy az építési beruházás befejezését vagy ennek átadását megelőző 30 napon belül végrehajtandó vizsgálat esetén az ajánlatkérő szervezet megbízza munkatársait a vizsgálat feladatával, a munkák jellege, kategóriája, összetettsége és értéke függvényében, valamint az előzetesen meghatározott feltételek alapján.
- 21 Amennyiben e személyek nem felelnek meg az előírt feltételeknek, a közmunkák minisztériuma, a tartományok, és az autonóm területek által megállapított névjegyzékekben szereplő külső szakembereket kell megbízni.
- 22 Ilyen névjegyzékek hiányában az ajánlatkérő szervezetek a vizsgálat feladatait mérlegelésük alapján olyan személyekre bízzák, akik egyébként rendelkeznek a megfelelő minősítésekkel, és megfelelnek az előírt feltételeknek.
- 23 A 109/1994 törvény 37a–37c. cikke a részben vagy egészében magánszemélyek által finanszírozott építési beruházásokra irányuló közbeszerzési szerződéseket szabályozzák.
- 24 E törvény 37a. cikke lehetővé teszi magánszemélyek számára, hogy az ajánlatkérő szervezeteknek közhasznú építési beruházások kivitelezésére vonatkozó javaslatokat tegyenek, és megkössék a vonatkozó, a beruházások finanszírozását és irányítását szabályozó szerződéseket.
- 25 E törvény 37b. cikke szabályozza az „előmozdító” kiválasztásának eljárását. Előírja, hogy az ajánlatkérő hatóságok a benyújtott javaslatok megvalósíthatóságát különböző szempontok alapján értékelik: építés, településfejlesztés, környezet, a terv minősége,

funkcionalitás, az építmény kihasználhatósága, a nyilvánosság számára való hozzáférhetőség, jövedelmezőség, az irányítás és fenntartás költségei, a koncesszió időtartama, a koncesszió munkálatai kivitelezésének határidői, alkalmazandó tarifák és ezek ellenőrzésének módszere, a terv gazdasági és pénzügyi értéke, és a tervezett szerződés tartalma. E hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy semmi ne akadályozza e javaslatok kivitelezését, valamint miután megvizsgálták és összehasonlították az utóbbiakat, továbbá meghallgatták a megkeresett „előmozdítót,” nyilatkoznak, hogy melyik javaslat közérdekű.

- 26 Ez esetben a 109/1994 törvény 37c. cikkének értelmében meghívásos eljárásra kerül sor, amelynek célja, hogy két további ajánlatot nyújtsanak be. A koncessziót ezután tárgyalásos eljárás keretében ítélik oda, amelynek során az eredetileg kiválasztott „előmozdító” javaslatát e két másik ajánlattal együtt vizsgálják meg. Ezen eljárás során a szóban forgó „előmozdító” saját javaslatát azon ajánlathoz igazíthatja, amelyet az ajánlatkérő hatóság a legjobbnak tart. Ebben az esetben az ő részére ítélik oda a koncessziót.

A jogvitát megelőző eljárás

- 27 A Bizottság, miután a 109/1994 törvény eredeti változatára vonatkozó panaszokat kapott, értesült az e törvény módosítására irányuló törvényjavaslat elfogadására irányuló eljárásáról.
- 28 A 2002. augusztus 1-jei, a 109/1994 törvényt módosító 166/2002. sz. törvény elfogadását követően a Bizottság 2002. december 19-én felszólító levelet küldött az Olasz Köztársaságnak, rámutatva, hogy a 109/1994 törvény bizonyos rendelkezései a közönségi joggal továbbra is összeegyeztethetetlennek tűnnek.

- 29 2003. június 26-i levelében az Olasz Köztársaság elfogadta a Bizottság kifogásainak nagyobb részét, és értesítette, hogy szándékában áll a hatályos szabályozás módosítása.
- 30 Mivel az Olasz Köztársaság nem hajtotta végre a hivatkozott módosításokat, a Bizottság 2003. október 15-én indokolással ellátott véleményt küldött részére, amelyben felszólította, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a véleményben foglaltaknak az értesítéstől számított két hónapon belül történő teljesítésére.
- 31 A Bizottság, mivel nem találta kielégítőnek az Olasz Köztársaság 2004. április 22-i levelében szereplő állásfoglalását, az EK 226. cikk második bekezdése értelmében benyújtotta a jelen keresetet.
- 32 2005. április 6-i végzésével a Bíróság elnöke megengedte, hogy a Francia Köztársaság, a Holland Királyság és a Finn Köztársaság az Olasz Köztársaság kérelmeinek támogatására beavatkozzon a jelen eljárásba. Csak a Holland Királyság és a Finn Köztársaság nyújtott be beavatkozási beadványt.

A keresetről

- 33 A jelen kereset hat kifogáson alapul.

Az első kifogásról

34 Az első kifogás a 109/1994 törvény szerinti vegyes közbeszerzési szerződésekre vonatkozik.

35 E törvény 2. cikkének (1) bekezdéséből – amelynek tárgya az építési beruházások meghatározása – az következik, hogy ez az épületek és építmények kivitelezési, bontási, újrafelhasználási, tatarozási és karbantartási munkálatait foglalja magában, amennyiben ezeket az ugyanezen cikk (2) bekezdésében szereplő jogalanyok ítélik oda. A szóban forgó (1) bekezdés előírja, hogy a 109/1994 törvény rendelkezéseit kell alkalmazni az építési beruházásokból és szolgáltatásnyújtásból álló vegyes közbeszerzési szerződésekre, valamint azokra a járulékos építési beruházásokat is magukban foglaló árubeszerzésre vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződésekre, amelyekben e beruházások értéke meghaladja az érintett közbeszerzési szerződés értékének 50%-át.

36 Hasonlóképpen, az 157/1995 törvényerejű rendelet 3. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy a 109/1994 törvény rendelkezéseit kell alkalmazni az építési beruházásokból és szolgáltatásnyújtásból álló vegyes közbeszerzési szerződésekre, valamint azokra a járulékos építési beruházásokat is magukban foglaló árubeszerzésre vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződésekre, amelyekben e beruházások értéke meghaladja az érintett közbeszerzési szerződés értékének 50%-át.

A felek érvei

37 A Bizottság azt állítja, hogy a vegyes közbeszerzési szerződésekre alkalmazandó szabályozásnak a fő közbeszerzési szerződéstől kell függenie, amelyet többek között, de nem kizárólagosan a különböző szolgáltatások értéke határoz meg.

38 E tekintetben a Bizottság arra hivatkozik, hogy az építési beruházásokra irányuló közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályozás alá rendelve azokat a közbeszerzési szerződéseket, amelyekben az építési beruházások által képviselt rész még járulékos jelleget sem ölt magára a többi szolgáltatáshoz viszonyítva, az olasz szabályozás számtalan olyan szolgáltatásnyújtásra és árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződést von ki a vonatkozó közösségi szabályozás hatálya alól, amelyek becsült értéke meghaladja a 92/50 és a 93/36 irányelvben előírt küszöbértékeket, de alatta marad a 93/37 irányelvben előírtaknak.

39 Az Olasz Köztársaság arra hivatkozik, hogy a szóban forgó nemzeti rendelkezések módosítására várva – amelyet azért hajtott végre, hogy választ adjon a Bizottság kifogásaira – elfogadta az építési beruházásokra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló vegyes közbeszerzési szerződések szabályozásáról szóló, 2003. december 18-i 2316. sz. infrastruktúra- és közlekedési minisztériumi utasítást (*disciplina dei contratti misti negli appalti pubblici di lavori, forniture e servizi*) (GURI 2004. április 3., 79. sz., 26. o.), amelyben felhívták az ajánlatkérő hatóságokat, hogy tartsák tiszteltben azt az elvet, miszerint vegyes közbeszerzési szerződés esetében az alkalmazandó szabályozás tekintetében figyelembe kell venni a szerződés elsődleges tárgyát, hogy ezentúl ne a gazdasági szempont legyen az e tekintetben meghatározó kritérium.

40 Az Olaszországnak az Európai Közösségekhez való tartozásából eredő kötelezettségek teljesítésére vonatkozó rendelkezésekről szóló, 2005. április 18-i 62. sz., ún. közösségi törvény (*disposizioni per l'adempimento di obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia alle Comunità europee, Legge comunitaria 2004*), (GURI 2005. április 27-i 96. számának rendes melléklete; a továbbiakban: 2004. évi közösségi törvény) elfogadta ezt a megoldást.

41 A Finn Köztársaság úgy véli, hogy a gazdasági érték meghatározó kritérium a közbeszerzési szerződés elsődleges tárgyának értékelése során, e megközelítést

csak kivételes körülmények között lehet kizárni, tehát abban az esetben, amikor a gazdasági érték kritériuma alkalmazásának célja a közösségi jog alkalmazásának megakadályozása.

A Bíróság álláspontja

- 42 Bevezetésként emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kötelezettségzegés fennállását a tagállamban az indokolással ellátott véleményben foglalt határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni (lásd különösen a C-114/02. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2003. április 10-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-3783. o.] 9. pontját és a C-433/03. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2005. július 14-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-6985. o.] 32. pontját).
- 43 E tekintetben nem lehet figyelembe venni a Bizottság indokolással ellátott véleményében megadott határidő leteltét követően elfogadott törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedéseket.
- 44 Következésképpen a 2003. december 15-én, a 2003. október 15-i indokolással ellátott véleményben kitűzött két hónapos határidő lejártakor hatályban lévő szabályozásra figyelemmel kell megvizsgálni a jelen kifogásban állított kötelezettségzegést, tekintve, hogy ebben az időpontban sem a jelen ítélet 39. pontjában hivatkozott utasítás, sem a 40. pontban hivatkozott nemzeti rendelkezések nem kerültek elfogadásra.
- 45 Az „építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés”-nek a 93/37 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti fogalmát illetően meg kell állapítani, hogy

ez olyan visszterhes szerződés, amely írásban jön létre az ajánlattevő és az e cikk b) pontjában meghatározott valamely ajánlatkérő között, az ezen irányelv II. mellékletében említett tevékenységek egyikéhez kapcsolódó építési beruházás, vagy alább a szóban forgó 1. cikk c) pontjában meghatározott építmény kivitelezésére, vagy együttesen annak kivitelezésére és tervezésére, vagy az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építmény bármilyen eszközzel történő kivitelezésére.

⁴⁶ Következésképpen a 92/50 irányelv tizenhatodik preambulumbekzdéséből a 93/37 irányelv 1. cikkének a) pontjával együttes olvasatban az következik, hogy a szerződés csak akkor minősíthető építési beruházásra irányuló szerződésnek, ha a tárgya építmény megvalósítása, és amennyiben ezek a munkák inkább járulékosak, mintsem a szerződés tárgyát képezik, nem indokolják, hogy a szerződést építési beruházásra irányuló szerződésnek tekintsék.

⁴⁷ A Bíróság ítélkezési gyakorlatából továbbá az következik, hogy ha a szerződés mind építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződési, mind más típusú közbeszerzési szerződési elemeket tartalmaz, akkor a szerződés fő tárgya határozza meg, mely közösségi közbeszerzésről szóló irányelv alkalmazandó főszabályként (lásd a C-220/05. sz., Auroux és társai ügyben 2007. január 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-385. o.] 37. pontját).

⁴⁸ Ily módon a 93/37 irányelv alkalmazási köre különösen a szerződés fő tárgyához kapcsolódik, amely tárgyat azon közbeszerzés egészének objektív vizsgálata keretében kell meghatározni, amelyre e szerződés vonatkozik.

⁴⁹ Ezt a meghatározást a túlsúlyban lévő alapvető kötelezettségekre figyelemmel kell elvégezni, amelyek, mint ilyenek, jellemzik a közbeszerzési szerződést, szemben

azokkal, amelyek csak járulékos vagy kiegészítő jelleggel bírnak, és magából a szerződés tárgyából erednek, mivel az érintett különböző szolgáltatások vonatkozó összege e tekintetben csak egy olyan feltétel a többi között, amelyet figyelembe kell venni e meghatározás során.

- 50 A fentiekből az a következtetés vonható le, amint arra a főtanácsnok is rámutatott indítványának 38. és 74. pontjában, hogy az építési beruházásoknak megfelelő összeg semmi esetre sem, illetve csak a 93/37 irányelvben foglalt követelmények megsértésével alkothatja az arra alkalmas kizárólagos feltételt, hogy a 109/1994 törvényt lehessen alkalmazni olyan vegyes közbeszerzési szerződésre, amelyben e beruházások csak járulékosak.
- 51 A 109/1994 törvény 2. cikkének (1) bekezdésében foglalt szabály szintén alkalmas a 92/50 és a 93/36 irányelvekben előírt követelmények megsértésére, mivel e szabály alkalmazása kivonhat az ezen irányelvekben előírt eljárások hatálya alól bizonyos közbeszerzési szerződéseket, nevezetesen azokat, amelyekben az egyébként járulékos építési beruházások összege meghaladja a teljes ár 50%-át, és ez az ár a 93/37 irányelvben előírt küszöbérték alatt marad, jöllehet a 92/50 és a 93/37 irányelvekben előírt küszöbértékek vonatkoznak rá.
- 52 Következésképpen meg kell állapítani, hogy az Olasz Köztársaság – mivel elfogadta a 109/1994 törvény 2. cikkének (1) bekezdését – nem teljesítette a 92/50, 93/36 és 93/37 irányelvekből eredő kötelezettségeit.

A második kifogásról

- 53 A második kifogás az építési beruházásoknak vagy munkálatoknak az építési engedély vagy jóváhagyott parcellázási terv jogosultja számára abban az esetben történő közvetlen odaítélésére vonatkozik, ha e beruházás vagy munkálatok értéke kisebb, mint a 93/37 irányelv alkalmazási küszöbértéke.

54 A 109/1994 törvény 2. cikke (5) bekezdésének alkalmazásával a magánszemélyek által az építési tevékenység gyakorlásához szükséges engedélyezési cselekményekkel kapcsolatos hozzájárulások csökkentéseként közvetlenül végrehajtott beavatkozások, valamint az 1150/1942 törvény 28. cikkének (5) bekezdésében előírt kötelezettségekből eredő beavatkozások, valamint az e két beavatkozási kategóriához hasonló építési beruházások nem tartoznak a 109/1994 törvény hatálya alá. A hivatkozott 2. cikk (5) bekezdése azonban előírja, hogy ha a munkálatok értéke egyenként meghaladja az alkalmazandó közösségi rendelkezésekben rögzített küszöbértékeket, a közbeszerzési szerződés odaítélésének a 93/37 irányelvben előírt eljárások szerint kell történnie.

55 Az 1150/1942 törvény 1. és 31. cikkéből, valamint a 10/1977 törvény 3. és 11. cikkéből az következik továbbá, hogy az engedély jogosultja maga is kivitelezheti az építési munkákat, részben vagy egészben levonva a költségeket a fizetendő településfejlesztési adókból.

A felek érvei

56 A Bizottság egyrészt arra hivatkozik, hogy a 109/1994 törvény rendelkezései a 1150/1942 és a 10/1977 törvény vonatkozó rendelkezéseivel együttes olvasatban lehetővé teszi a 93/37 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződésnek minősülő építési beruházások vagy munkálatok közvetlen odaítélését az építési engedély vagy jóváhagyott parcellázási terv jogosultja számára, anélkül hogy kifejezett rendelkezések biztosítanák az átláthatóságnak és az egyenlő bánásmódnak az EK-Szerződésben előírt elvei alkalmazását, amely elveket akkor is tiszteletben kell tartani, ha a becsült összeg az ezen irányelvben rögzített küszöbérték alatt marad.

57 A Bizottság másrészt azt állítja, hogy annak meghatározásához, hogy e küszöbértéket elérték-e, a magánszemély és a közigazgatási szerv között létrejött megállapodásban

szereplő építési beruházások és/vagy munkálatok teljes értékét kell számítani, valamint ezen építési beruházásokat és/vagy munkálatokat egy és ugyanazon közbeszerzési szerződés különböző részeinek kell tekinteni. Az a tény, hogy a nemzeti szabályozás értelmében a közbeszerzési eljárásokat csak akkor kell alkalmazni, ha e munkálatok egyedi becsült értéke meghaladja a vonatkozó közösségi rendelkezésekben rögzített küszöbértéket, sérti a 93/37 irányelv követelményeit, mivel az ezt átültető nemzeti rendelkezések hatályából kizár olyan közbeszerzési szerződéseket, amelyek összértéke meghaladja ezt a küszöbértéket, annak okán, hogy az e közbeszerzési szolgáltatásban szereplő egyes szolgáltatások egyedi értéke nem éri el ezt az összeget.

- 58 Az Olasz Köztársaság először is azt állítja, hogy a közösségi szabályozás alkalmazásának küszöbértékénél kisebb értékű, és az építési engedély vagy jóváhagyott parcellázási terv jogosultja által kivitelezett építési munkálatok tekintetében az átültetés szakaszában nem szükséges kifejezetten emlékeztetni a Szerződésnek a nyilvánosságról és a versenyről szóló rendelkezéseire, valamint a Bíróság vonatkozó ítélezési gyakorlatában adott értelmezésekre.
- 59 Másodsorban az Olasz Köztársaság a településfejlesztés ágazatának – ahol az ingatlanfejlesztők helyettesítik a helyi közösségeket – sajátosságait, valamint az e közösségek és ezen ingatlanfejlesztők között létrejött parcellázási megállapodások jellegzetességeit hangsúlyozza.
- 60 E megállapodásokból az érintett helyi közösség számára csak azon kötelezettség ered, hogy kiadja az építési engedélyt az ingatlanfejlesztő számára, hogy ez azon terv alapján elvégezhesse a vonatkozó terület rendezési munkálatait, amelynek jóváhagyását a szóban forgó közösség magának tartja fenn.
- 61 Abból a tényből, hogy az eltérő jellegű, többféle munkálat kivitelezése ugyanazon ingatlanfejlesztő számára került odaítélésre, kizárólag azon okból, hogy ezen

ingatlanfejlesztő az érintett területek tulajdonosa, nem következik, hogy e munkálatokat kötelező lenne összesíteni a 93/37 irányelv alkalmazása céljából. Az Olasz Köztársaság e tekintetben hangsúlyozza, hogy a C-399/98. sz., Ordine degli Architetti és társai ügyben 2001. július 12-én hozott ítéletben (EBHT 2001., I-5409. o.) a Bíróság a jelen ügytől eltérő tényállás tekintetében hozott ítéletet, mivel az nyilvánvalóan egységes jellegű munkálat kivitelezésére vonatkozott.

- 62 A Holland Királyság szerint azokra a közbeszerzési szerződésekre, amelyek értéke nem éri el a vonatkozó irányelvekben előírt alkalmazási küszöböt, nem vonatkozik az átláthatóság elve. Azt állítja, hogy ezen irányelvek maguk is előírnak bizonyos eltéréseket, amelyeket a közösségi jogalkotó azon esetre tekintettel állapított meg, ahol az átláthatóságtól eltérő érdekeknek kell elsőbbséget biztosítani.
- 63 A Finn Köztársaság azt állítja, hogy azon közbeszerzési szerződésekre, amelyek értéke nem éri el a hivatkozott irányelvekben rögzített küszöbértékeket, bár e tény okán nem tartoznak ezen irányelvek hatálya alá, a Szerződésnek az áruk és szolgáltatások szabad mozgásáról és a letelepedés szabadságáról szóló rendelkezései ugyanúgy vonatkoznak.
- 64 Következésképpen a nemzeti szabályozásnak a szóban forgó közbeszerzési szerződések vonatkozásában nem kell előírnia a nyilvánosság vagy a versenyeztetés sajátos követelményeit.

A Bíróság álláspontja

- 65 Először is meg kell állapítani, hogy a közösségi jogalkotó kifejezetten úgy döntött, hogy azt az elvet alkalmazza, miszerint a meghatározott küszöbérték alatti közbeszerzési szerződéseket az általa létrehozott nyilvánossági rendszeren kívül hagyja, következésképpen ezek vonatkozásában semmiféle sajátos kötelezettséget nem ír elő.

- 66 Ha tehát megállapításra kerül, hogy az ilyen szerződés bizonyosan határokon átnyúló érdeklődésre tarthat számot, e szerződésnek az ajánlatkérő tagállamában székhellyel rendelkező vállalkozásnak való, minden átláthatóság nélküli odaítélése a másik tagállamban székhellyel rendelkező, e szerződésben esetlegesen érdekelt vállalkozásokkal szembeni hátrányos eltérő bánásmódnak minősül. Márpedig hacsak objektív körülmények nem indokolják, az ilyen eltérő bánásmód, amely, mivel a más tagállamban székhellyel rendelkező valamennyi vállalkozást kizárja, elsősorban azok rovására érvényesül, az EK 43. és az EK 49. cikk szerint tilos – állampolgárságon alapuló – közvetett megkülönböztetésnek minősül (a 92/50 irányelvet illetően e tekintetben lásd a C-507/03. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2007. november 17-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-9777. o.] 30. és 31. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 67 Mivel egyfelől, amint arra a főtanácsnok is rámutat indítványa 56. pontjában, az EK 249. cikk értelmében az irányelvek az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelezőek, másfelől mivel a közösségi jogalkotó, különösen a küszöbértékek rögzítése által bizonyos közbeszerzési szerződéseket kizárt a 93/37 irányelv hatálya alól, a tagállamok az ezen irányelv átültetéséről szóló jogszabályaikban nem kötelesek az EK 43. cikk és az EK 49. cikk tiszteletben tartásának kötelezettségére emlékeztető rendelkezéseket elfogadni, amely kötelezettség csak a jelen ítélet előző pontjában hivatkozott feltételek mellett áll fenn.
- 68 E tekintetben az olasz jogalkotó tartózkodása a 93/37 irányelv alkalmazásának küszöbértékét el nem érő összegű, építési engedély vagy jóváhagyott parcellázási terv jogosultja által végrehajtott építési munkákra vonatkozó közbeszerzési szerződéseket illetően, amennyiben bizonyosan megállapítható határokon átnyúló érdeklődés, nem veszélyezteti az EK 43. és EK 49. cikknek a szóban forgó közbeszerzési szerződésekre történő alkalmazhatóságát.

- 69 Következésképpen a második kifogást, amennyiben az a Szerződés alapvető szabályainak megsértésén alapul, el kell utasítani.
- 70 Másodsorban, ami a 109/1994 törvény 2. cikke (5) bekezdésének hatályát illeti, a 93/37 irányelv előírásaira tekintettel emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az a körülmény, hogy valamely nemzeti jogi rendelkezés – amely előírja az építési munkálatnak az építési engedély vagy jóváhagyott parcellázási terv jogosultja általi közvetlen kivitelezését, az engedély odaítélésének címén fizetendő hozzájárulás részbeni vagy teljes csökkentésével – saját jellegzetességekkel rendelkező és a 93/37 irányelvtől eltérő sajátos célkitűzésre irányuló településfejlesztési szabályok összességének részét alkotja, nem elegendő az irányelv hatályából történő kizáráshoz, ha az utóbbi alkalmazásához megkövetelt feltételek fennállnak (lásd a fent hivatkozott Ordine degli Architetti és társai ügyben hozott ítélet 66. pontját).
- 71 E kivitelezésnek a 93/37 irányelvben előírt eljárások szerint kell történnie, amennyiben ez megfelel az ebben rögzített feltételeknek, tehát rendelkezik az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés jellemzőivel, és különösen fennáll az ezen irányelv 1. cikkének a) pontjában előírt szerződéses elem, valamint a munkálat értéke eléri vagy meghaladja az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározott küszöbértéket.
- 72 A 93/37 irányelv 6. cikkének (3) bekezdéséből továbbá az következik, hogy ha valamely építményt több részre osztanak fel, és azok mindegyike egy-egy szerződés tárgyát képezi, az e cikk (1) bekezdésében említett összegek kiszámításánál minden egyes rész értékét figyelembe kell venni, és meg kell határozni, hogy a kérdéses irányelvet minden rész tekintetében alkalmazni kell-e. Következésképpen ezen irányelv 6. cikkének (4) bekezdése értelmében semmilyen munkálat vagy közbeszerzési szerződés nem osztható fel a célból, hogy azt kivonják a szóban forgó irányelv hatálya alól.

- 73 Következésképpen, amint arra a főtanácsnok is rámutat indítványának 88. pontjában, ha a megállapodás, amely valamely magánszemély, azaz a parcellázandó területek tulajdonosa és a helyi közigazgatás között jön létre, megfelel az 93/37 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti és a jelen ítélet 45. pontjában hivatkozott „építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés” fogalmának, a becsült érték – amelyet főszabály szerint figyelembe kell venni a célból, hogy elérték-e az ezen irányelvben rögzített küszöbértéket, és következésképpen a közbeszerzési szerződés odaítélésének meg kell felelnie az irányelv által a nyilvánosságra vonatkozóan előírt szabályoknak – csak a különféle munkálatoknak a különböző részek összeadásából származó összértéke alapján állapítható meg.
- 74 Mivel a 93/37 irányelv előírásainak megfelelő odaítélési eljárást csak abban az esetben írta elő, ha e részek egyedi becsült értéke meghaladja az irányelv alkalmazásának küszöbértékét, az olasz szabályozás ellentétes ezen irányelvvel.
- 75 A fentiekből következik, hogy a 109/1994 törvény 2. cikkének (5) bekezdése nem felel meg a 93/37 irányelv követelményeinek, mivel jogellenesen korlátozza az utóbbi által létrehozott eljárások alkalmazását.

A harmadik kifogásról

- 76 A harmadik kifogás az építési beruházások tervezésére, irányítására és ellenőrzésére vonatkozik a szolgáltatásnyújtásra irányuló olyan közbeszerzési szerződések keretében, amelyek összege nem éri el a vonatkozó közösségi rendelkezések alkalmazásának küszöbértékét.

77 A 109/1994 törvény 17. cikkének (12) bekezdése és 30. cikkének (60) bekezdése értelmében azok a közbeszerzési szerződések, amelyek tárgya építési beruházások tervezése és irányítása, valamint ezek végrehajtásának ellenőrzése, és amelyek összege nem éri el a 92/50 irányelv alkalmazásának küszöbértékét, az ajánlatkérő szervezet bizalmát bíró személyeknek ítéelhetők oda.

A felek érvei

78 A Bizottság kifogásolja e rendelkezéseket, amelyek a szóban forgó, szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésének olyan módját teszik lehetővé, amely a nyilvánosság minden formáját kizárja azon okból, hogy e szerződések nem tartoznak a 92/50 irányelv hatálya alá, ugyanakkor vonatkoznak ezekre a Szerződésnek a szolgáltatásnyújtás szabadságáról és a letelepedés szabadságáról szóló rendelkezései, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód, az arányosság és az átláthatóság elvei.

79 Az Olasz Köztársaság arra hivatkozik, hogy valamennyi másodlagos jogszabályt a Szerződés általános elvei alapján kell értelmezni, és valamennyi ennek meg nem felelő értelmezés jogellenes. Az esetleges jogellenesség kizárólag a szabálynak az adott tényállásra történő helytelen alkalmazásából eredhet. A közösségi szabályozás átültetésének szakaszában tehát nem áll fenn a Szerződés rendelkezéseire történő kifejezett hivatkozás kötelezettsége.

80 Azt állítja továbbá, hogy minisztériumi utasítás hívta fel az ajánlatkérő hatóságok figyelmét arra, hogy tartsák tiszteletben a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, az

egyenlő bánásmód és az átláthatóság általános elveit, és a szóban forgó közbeszerzési szerződéseknek a bizalmi személyek számára történő közvetlen odaítélésére kizárólag ezek szakmai tapasztalatának és képességeiknek vizsgálata után kerülhet sor.

A Bíróság álláspontja

81 Nem vitatott, hogy – amint az a jelen ítélet 66. pontjában is megállapításra került – az e pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat által rögzített feltételek mellett a Szerződésben előírt alapvető szabadságok vonatkoznak az olyan szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződésekre, amelyek tekintetében megállapításra kerül, hogy irántuk bizonyosan mutatkozik határokon átnyúló érdeklődés, bár nem tartoznak a 92/50 irányelv hatálya alá.

82 Mivel az elsődleges jogból eredő, az egyenlő bánásmódra és az átláthatóságra vonatkozó kötelezettségeket ily módon azokra a közbeszerzési szerződésekre is teljes joghatással alkalmazni kell, amelyek összegük okán nem tartoznak a szóban forgó irányelv hatálya alá, de egyébként megfelelnek az ítélkezési gyakorlat támasztotta feltételeknek, nem várható el, hogy a szóban forgó irányelvet átültető nemzeti szabályozás ezekre kifejezetten hivatkozzon.

83 Ebből következik, hogy a harmadik kifogást el kell utasítani.

A negyedik és az ötödik kifogásról

- 84 A negyedik kifogás a 109/1994 törvény 27. cikke (2) bekezdésének rendelkezéseire vonatkozik, amelyek szerint, ha az ajánlatkérő hatóságok nem tudják az építési beruházásnak a főszabály szerint a műszaki osztályaik feladatkörébe tartozó irányítási tevékenységét gyakorolni, e tevékenységet a terv elkészítésével az e törvény 17. cikkének (4) bekezdése értelmében megbízott személyre kell bízni.
- 85 Az ötödik kifogás az építési beruházások vizsgálati és ellenőrzési műveleteinek odaítélésére vonatkozik, amit a 109/1994 törvény 28. cikkének (4) bekezdése és az 554/1999 DPR 188. cikke szabályoz. E rendelkezések együttes olvasatából az következik, hogy e feladatok főszabály szerint az ajánlatkérő hatóság műszaki osztályaira tartoznak, ha azonban az eljárásért felelős személy megállapítja és igazolja a megfelelő személyzet hiányát, a közigazgatási szerv e feladatokat a közmunkák minisztériuma által e célból létrehozott névjegyzékben szereplő harmadik személyre bízhatja, versenyeljárások alkalmazása nélkül.

A felek érvei

- 86 A Bizottság azt állítja, hogy a 109/1994 törvény 27. cikke (2) bekezdésének és 28. cikke (4) bekezdésének rendelkezései, mivel lehetővé teszik a szóban forgó, szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződés versenyeztetés nélküli közvetlen odaítélését, a szerződés értékétől függően sértik a mind a 92/50 és 93/38 irányelvet, mind pedig az EK 43. és EK 49. cikket.

- 87 Az Olasz Köztársaság azt állítja, hogy tudomásul vette a Bizottság kifogásait, és ezért a 2004. évi közösségi törvény elfogadásával módosította szabályozását.

A Bíróság álláspontja

- 88 Előzetesen rá kell mutatni, hogy a jelen ítélet 42. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében csak a 2003. december 15-én hatályos nemzeti szabályozás vehető figyelembe a Bizottság kifogásainak vizsgálata keretében.
- 89 Először is emlékeztetni kell arra, hogy 92/50 és a 93/36 irányelvek alkalmazásában kizárólag azok a kivételek megengedettek, amelyek ezekben kimerítően és kifejezetten felsorolásra kerültek (lásd hasonlóképpen a C-107/98. sz. Teckal-ügyben 1999. november 18-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-8121. o.] 43. pontját, valamint a C-340/04. sz., Carbotermo és Consorzio Alisei ügyben 2006. május 11-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-4137. o.] 45. pontját).
- 90 Márpedig, amint arra a főtanácsnok is rámutat indítványának 101. pontjában, az építési beruházás irányítási tevékenysége és az ellenőrzés feladatai a 92/50 irányelv I. A. mellékletének 12. csoportjába, illetve a 93/38 irányelv XVI. A. mellékletének 12. csoportjába tartoznak.
- 91 E tekintetben egyfelől a 92/50 irányelv 8. cikkéből az következik, hogy azt a szerződést, amelynek tárgya az I. A. mellékletben felsorolt szolgáltatás, különösen a III. cím

rendelkezéseinek megfelelően kell odaítélni, amely cím az odaítélési eljárás kiválasztásáról szól, másfelől pedig a 93/38 irányelv 15. cikke értelmében az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló szerződéseket, illetve a XVI. A. mellékletben felsorolt szolgáltatásokra vonatkozó szerződéseket a IV. cím rendelkezései szerint kell odaítélni, amely cím a szerződések odaítélésének eljárásairól szól.

92 Következésképpen, mivel az építési beruházások irányításának tevékenységét a 92/50 és a 93/38 irányelvek rendelkezéseinek megfelelően kell odaítélni, a tervező számára a 109/1994 törvény 27. cikkének (2) bekezdése értelmében közvetlenül történő odaítélés sérti ezen irányelveket az összegük okán ezen irányelvek hatálya alá tartozó szerződések tekintetében.

93 Hasonlóképpen, mivel az építési beruházások ellenőrzésének tevékenységét a 92/50 és a 93/38 irányelvek rendelkezéseinek megfelelően kell odaítélni, a harmadik személyek számára a 109/1994 törvény 28. cikkének (4) bekezdésében és az 554/1999 DPR 188. cikkében előírt feltételek mellett történő odaítélés sérti a szóban forgó irányelveket a hatályuk alá tartozó közbeszerzési szerződések tekintetében.

94 Másodsorban azon közbeszerzési szerződéseket illetően, amelyek esetében az érintett szolgáltatások értéke nem éri el a 92/50 és 93/38 irányelvek alkalmazásának küszöbértékét, az a tény, hogy a hatályos nemzeti rendelkezésekben nem történik kifejezett hivatkozás a Szerződésből eredő kötelezettségek alkalmazására, amint az már a jelen ítélet 68. és 82. pontjában is megállapításra került, nem jelenti azt, hogy nem áll fenn az egyenlő bánásmód elve és az átláthatóság tiszteletben tartásának kötelezettsége e közbeszerzési szerződések odaítélése során, amennyiben fennállnak a jelen ítéletben hivatkozott ítélkezési gyakorlat által rögzített feltételek.

- 95 Következésképpen a negyedik és ötödik kifogást, amennyiben ezek az EK 43. és EK 49. cikk megsértésén alapulnak, el kell utasítani, ezen túlmenően azonban e kifogások megalapozottak.

A hatodik kifogásról

- 96 A hatodik kifogás a 109/1994 törvény 37a. és ezt követő cikkeire vonatkozik, amelyek lehetővé teszik, hogy a közigazgatási szervek sajátos odaítélési eljárás szerint külső jogalanyokat bízzanak meg kereskedelmi célú működtetésre alkalmas építési beruházások kivitelezésével. Az első szakaszban a harmadik személyeket mint „előmozdítókat” felkérlik, hogy tegyenek javaslatokat a koncesszió odaítélése tekintetében, és a költségeket részben vagy egészben ezen „előmozdítók” viselik. A javaslatok értékelését követően a közérdekűnek minősítetteket a második szakaszban választják ki, amelynek során minden egyes kiválasztott javaslat tekintetében két ajánlat kiválasztására irányuló meghívásos eljárás veszi kezdetét.
- 97 Ezt követően az ajánlatkérő hatóság, az „előmozdító” és a hivatkozott pályázat keretében a két legjobb ajánlatot benyújtó harmadik személyek részvételével tárgyalásos eljárás veszi kezdetét, az „előmozdítónak” lehetősége van, hogy javaslatát az ajánlatkérő hatóság által legjobbnak ítélt ajánlathoz igazítsa.

A felek érvei

- 98 A Bizottság arra hivatkozik, hogy ez a szabályozás alkalmas arra, hogy sértse az egyenlő bánásmód elvét.

- 99 A Bizottság hangsúlyozza ugyanis, a koncesszió versenyeztetésének eljárási szabályai a többi potenciális versenytárhoz viszonyítva kétszeres előnyhöz juttatja az „előmozdítót”.
- 100 Egyfelől az „előmozdító” automatikusan részt vehet a koncesszió odaítélésére irányuló tárgyalásos eljárásban, függetlenül attól, hogy az ő javaslata és az ajánlat-tételi eljárásban részt vevők által benyújtott ajánlatok összehasonlításra kerültek-e.
- 101 Másfelől az „előmozdítónak” lehetősége van, hogy saját javaslatát a tárgyalásos eljárás során a célból módosítsa, hogy ezt az ajánlatkérő hatóság által legjobbnak ítélt ajánlathoz igazíthassa. Konkrétan, ez az előny a koncesszió odaítélésében a szóban forgó „előmozdító” javára biztosított elsőbbségi jog elismerésével egyenértékű.
- 102 Az Olasz Köztársaság azt állítja, hogy a jelen ítélet 40. pontjában hivatkozott, 2004. évi közösségi törvény figyelembe vette a Bizottság kifogásait.

A Bíróság álláspontja

- 103 A Bíróság eljárási szabályzata 38. cikke 1. §-ának c) pontjából és az azzal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az eljárást megindító keresetlevélnek meg kell jelölnie a jogvita tárgyát, és tartalmaznia kell a felhozott jogalapok rövid ismertetését, illetve annak kellően egyértelműnek és pontosnak kell lennie ahhoz, hogy az alperes elő tudja készíteni védekezését, valamint a Bíróság gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét. Mindebből következik, hogy a kereset alapjául szolgáló alapvető ténybeli és jogi elemeknek magából a keresetlevél szövegéből kell egységes és érthető

módon következniük, és a keresetlevélben a kérelmeket egyértelműen kell megfogalmazni, nehogy a Bíróság a határozatában túlterjeszkedjen a kereseti kérelmen, vagy ne határozzon valamely kifogás tekintetében (a C-195/04. sz., Bizottság kontra Finnország ügyben 2007. április 26-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-3351. o.] 22. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 104 A jelen ügyben a Bizottság keresete e kifogás tekintetében nem felel meg e követelményeknek.
- 105 A Bizottság ugyanis keresetében annak megállapítását kéri, hogy az Olasz Köztársaság nem teljesítette a 92/50, 93/36, 93/37 és 93/38 irányelvekből, valamint az EK 43. és EK 49. cikkből eredő bizonyos kötelezettségeit. Márpedig e kifogás keretében a Bizottság nem jelöli meg, hogy ezen irányelvek közül melyiket és/vagy a Szerződés mely rendelkezéseit sértette meg pontosan az Olasz Köztársaság az egyenlő bánásmód feltételezett megsértése által.
- 106 Továbbá, ami az EK 43. és EK 49. cikket illeti, ezek nem az egyenlő bánásmód általános kötelezettségét, hanem – amint az a jelen ítélet 66. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból is következik – az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmát írják elő. Márpedig a Bizottság semmiféle adatot nem szolgáltat a tekintetben, hogy e kifogás keretében esetlegesen fennáll ilyen hátrányos megkülönböztetés.
- 107 Ezért a hatodik kifogást elfogadhatatlannak kell minősíteni.

108 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy az Olasz Köztársaság:

- mivel elfogadta a 109/1994 törvény 2. cikkének (1) bekezdését, nem teljesítette a 92/50, a 93/36 és a 93/37 irányelvekből eredő kötelezettségeit,

- mivel elfogadta a hivatkozott törvény 2. cikkének (5) bekezdését, nem teljesítette a 93/37 irányelvből eredő kötelezettségeit, és

- mivel elfogadta ugyanezen törvény 27. cikkének (2) bekezdését és 28. cikkének (4) bekezdését, nem teljesítette a 92/50 és a 93/38 irányelvekből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

109 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 3. §-a alapján részleges pernyertesség esetén a Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását, vagy határozhat úgy, hogy mindegyik fél maga viselje saját költségeit. Mivel a Bizottság a második, a negyedik és ötödik, valamint a harmadik kifogás tekintetében részlegesen pervesztes lett, amíg a hatodik kifogás elfogadhatatlannak minősült, az Olasz Köztársaság pedig az első kifogás tekintetében pervesztes, a második, a negyedik és az ötödik kifogás tekintetében részlegesen pervesztes lett, a felek maguk viselik saját költségeiket.

110 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 4. §-a alapján a jogvitába beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) Az Olasz Köztársaság:

- mivel elfogadta a 2002. augusztus 1-jei 166. sz. törvénnyel módosított, 1994. február 11-i 109. sz. törvény, azaz az építési beruházásokról szóló kerettörvény (*legge quadro in materia di lavori pubblici*) 2. cikkének (1) bekezdését, nem teljesítette a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1992. június 18-i 92/50/EGK tanácsi irányelvből, az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/36/EGK tanácsi irányelvből, valamint az 1997. október 13-i 97/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/37/EGK tanácsi irányelvből eredő kötelezettségeit,

- mivel elfogadta e módosított törvény 2. cikkének (5) bekezdését, nem teljesítette a módosított 93/37 irányelvből eredő kötelezettségeit, és

- mivel elfogadta ugyanezen módosított törvény 27. cikkének (2) bekezdését, valamint 28. cikkének (4) bekezdését, nem teljesítette a 92/50

irányelvből, továbbá a vízügyi, energiaipari, szállítási és távközlési ágazatokban működő vállalkozások beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/38/EGK tanácsi irányelvből eredő kötelezettségeit.

- 2) **A Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.**

- 3) **Az Európai Közösségek Bizottsága és az Olasz Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.**

- 4) **A Francia Köztársaság, a Holland Királyság és a Finn Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.**

Aláírások